

Bostadsförsörjningsprogram

2018 – 2022 med utblick mot 2027

Antagen av kommunfullmäktige 2018-04-23 § 34

Förord

Tillgången på bostäder är grunden för jobb och tillväxt och en avgörande social rättighet. Bostaden är även viktig för människors frihet och oberoende och det är viktigt att det finns ett varierat utbud av upplåtelseformer. Enbart marknadslösningar kan inte till fullo lösa framtidens bostadspolitiska frågor, här är det viktigt att det offentliga på alla beslutsfattande nivåer tar ansvar för samhällsbygget.

Arbetet med att ta fram det bostadspolitiska programmet har byggts på ett tätt och konstruktivt samarbete mellan våra sakkunniga tjänstemän och de politiker som ingått i framtagandet av programmet.

Sollefteå kommuns utmaning, men även styrka är dess geografiska storlek. Vi har både tätorter och utpräglad landsbygd och för att på bästa sätt klara tillgången på lämpliga bostäder för alla måste vi i samarbete med kommunens bostadsbolag och övriga fastighetsägare våga tänka nytt.

Bostadspolitiken styrs i mångt och mycket från den statliga nivån, men det finns mycket som vi kan påverka själva när det gäller utvecklingen i kommunen och vi ska vara öppna för nya, innovativa idéer, gärna i samverkan med representanter för civilsamhället

Sammantaget har vi nu ett dokument som är framtaget i politiskt samförstånd, där de politiska intentionerna framgår tydligt och det gör förhoppningsvis att vi får bästa möjliga utveckling när det gäller den enskildes tillgång till bostad, men även en utveckling av samhällsbygget i ett större perspektiv.

John Åberg
Kommunstyrelsens vice ordförande

Politisk styrgupp

John Åberg
Johan Andersson
Åsa Sjödén
Ulf Breitholtz

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Nationella och regionala mål	5
2.1 Mål för boende och byggande	5
2.2 Delmål för bostadsmarknad	5
2.3 Delmål för byggande	5
2.4 Delmål för samhällsplanering	5
2.5 Regionala mål	5
3. Sollefteå kommuns vision och mål	6
4. Kommunens verktyg i arbetet med bostadsförsörjning	7
5. Analys över bostadsmarknaden	8
5.1 Befolkningsutveckling	8
5.2 Åldersfördelning 2016	8
5.3 In- och utflyttning 2006-2016	8
5.4 Hushållens antal och sammansättning 2016	9
5.5 Befolkningsprognos 2017-2027	10
5.6 Befolkningsprognos totalt per församling	10
5.7 Bostadsbestånd 2016	11
5.8 Antal fritidshus ägda av fysiska personer eller dödsbon	12
5.9 Bostadsbestånd och bostadsbehov för särskilda grupper	13
5.10 Marknadsförutsättningar – möjligheter och utmaningar	16
6. Kommunens ställningstaganden och planerade insatser	19
6.1 Mål för bostadsförsörjning och planerade åtgärder	20
6.2 Åtgärdsprogram	21
6.3 Samverkan och delaktighet	23
6.4 Uppföljning	23

Bilaga 1. Åtgärdsprogram med tidsaspekter

Bilaga 2. Kommunkarta

1. Inledning

Av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår att Sveriges kommuner genom framtagande av riktlinjer ska planera för sin bostadsförsörjning. Syftet med planeringen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder samt att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs.

Bostadsförsörjningen är en viktig strategisk fråga för kommunen och bostadsförsörjningsprogrammet fyller därmed en viktig roll i den strategiska planeringen, på kort och lång sikt.

Kommunen har en direkt inverkan på bostadsmarknaden genom sitt ansvar för planläggning av mark och vatten enligt plan- och bygglagen. En god planberedskap, inklusive en aktuell översiktsplan, fördjupade översiktsplaner och detaljplaner, är en viktig förutsättning för att bostadsförsörjningsarbetet ska fungera.

Arbetet med bostadsförsörjning är också en möjlighet för varje kommun att medverka till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Med hänsyn till de sociala, ekologiska samt de ekonomiska perspektiven av hållbarhet ska en långsiktig samhällsutveckling tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Horisontella faktorer som integration och mångfald, tillgänglighet, folkhälsa, trygghet och barnperspektivet behöver ges särskilt utrymme i all övergripande planering.

Boverket har format en vision för Sverige år 2025.

”År 2025 kan allt byggande vara hållbart och flexibelt med fokus på livskvalitet, god hälsa och hushållning med resurser. Nybebyggelsen behöver bli energieffektiv och måste gå att förändra utifrån människornas och samhällets skiftande behov. Bostadsbyggandet behöver anpassas till behoven på bostadsmarknaden.”

I bostadsförsörjningsprogrammet presenteras en analys av de förutsättningar som styr bostadsbehoven i kommunen. Sammantaget visar bostadsförsörjningsprogrammets uppsatta mål för bostadsförsörjning och de åtgärder som behövs och planeras för att nå målen, de riktlinjer kommunen avser att arbeta efter för åren 2018 till 2022, med utblick mot 2027.

2. Nationella och regionala mål för bostadspolitiken

2.1 Mål för boende och byggande

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Regeringens målsättning är att det fram till år 2020 ska byggas minst 250 000 nya bostäder.

2.2 Delmål för bostadsmarknad

Delmålet för bostadspolitiken är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

2.3 Delmål för byggande

Delmålet för byggandet är:

- Långsiktigt hållbara bygnadsverk.
- Effektiva regelverk och andra styrmedel som utifrån ett livscykelperspektiv verkar för effektiv resurs- och energianvändning samt god inomhusmiljö i byggande och förvaltning.
- En väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn.

2.4 Delmål för samhällsplanering

Delmålet för samhällsplaneringen är:

- En tydlig roll för fysisk planering i arbetet för en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygd.
- Ett regelverk och andra styrmedel som på bästa sätt tillgodoser kraven på effektivitet samtidigt som rättssäkerhet och medborgerligt inflytande säkerställs.
- Goda förutsättningar för byggande av bostäder och lokaler, etablering av företag och för annat samhällsbyggande samtidigt som en god livsmiljö tryggas.

2.5 Regionala mål

Det övergripande strategiska målet i den regionala utvecklingsstrategin som har bäring på bostadsförsörjning är:

Positiv befolkningstillväxt: Västernorrland 2020 har 250 000 invånare med hög livskvalitet och tillåtande atmosfär. Goda natur- och miljöförutsättningar bidrar till länets attraktivitet. Fler flyttar in, fler barn föds, fler bostäder byggs och färre avlider i förtid. Invandringens potentialer tillvaratas. Länets har en bra balans i sin köns- och åldersstruktur. (Huvuddokument RUS 2011-12-16 Dnr 100-274-10)

3. Sollefteå kommuns vision och mål

Vision

Sollefteå kommun utvecklas och förnyas med en välutbildad befolkning, god livsmiljö, mångfald i företagande, god omsorg och en välkomnande attityd.

Verksamhetsmål

Det övergripande verksamhetsmålet är: Attraktiv kommun att besöka, bo och leva i. Det övergripande verksamhetsmålet nås genom fem fokusområden härledda från visionen. De fem fokusområdena är:

- Utbildning och kompetensutveckling
- Livsmiljö
- Förutsättningar för kompetensförsörjning, arbete och tillväxt
- Omsorg
- Service

För varje fokusområde anges sedan inriktningsmål. Det fokusområde som främst berör bostadsförsörjning är ”förutsättningar för kompetensförsörjning, arbete och tillväxt”. Där återfinns inriktningsmålet: Framtidens bostadsförsörjning ska tryggas genom stimulerande åtgärder.

Översiktsplan

I översiktsplanen (ÖP) fastslog kommunfullmäktige 2017-08-28 målsättning för byggande och boende. Målet för kommunen är att kommuninvånarna lever i god social gemenskap, i hälsosamma bostäder efter behov och önskan i livets alla skeden, med ett rikt kulturliv och en meningsfull fritid. Goda kommunikationer och miljövänligt resande inom kommunen ger rika möjligheter till pendling. Utifrån de synpunkter som framfördes under medborgardialoger togs också fram en målbild för hur vi bor och lever 2030:

”I Sollefteå bor och lever alla ett gott liv med arbete och fritid och i social gemenskap. Vi utvecklar intressen, upptäcker nya, själva och tillsammans med andra i kommunens många aktiva föreningar och nätverk. Vi värnar och utvecklar vår miljö, vår kultur och vårt kulturarv. Tillväxten är socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar och utvecklas så vi inte begränsar våra barns eller framtida generationers möjlighet att också leva ett gott liv”.

Översiktsplanens övriga målbilder och ställningstaganden utgör grunden för vad som anges i detta program.

Bostadsförsörjningsprogrammets intention är att bidra till nationella, regionala och kommunala mål och kommunens vision genom att vidta åtgärder som stimulerar till en ändamålsenlig bostadsförsörjning. Genom programmet vill kommunen verka för en hållbar utveckling av kommunens boende- och livsmiljö för nuvarande och tillkommande medborgare.

4. Kommunens verktyg i arbetet med bostadsförsörjning

Boverket definierar sex huvudverktyg som kommunerna har till sitt förfogande för att påverka bostadsförsörjningen inom kommunens gränser.

Planmonopolet

Kommunerna i Sverige har planmonopol och ska skapa förutsättningar för bostadsbyggande för *att* alla ska kunna leva i goda bostäder. Vad kommunerna däremot inte i allmänhet kan göra är att själva bygga bostäder.

Översikts- och detaljplanering

Genom planläggning av mark- och vattenområden kan kommunen skapa förutsättningar för att lokalisera nya bostadsområden och strategier för utvecklingen av befintliga bostäder.

Strategisk markpolitik

Markägandeskap är ett betydelsefullt verktyg för att kommunen ska kunna bedriva en aktiv markpolitik. Kommunen kan exempelvis göra strategiska markförvärv för att ha beredskap för framtida markanvisningar för bostadsbyggande. Genom en så kallad markanvisning kan kommunen sluta avtal med en byggherre om att överlåta mark under givna villkor.

Kommunala bostadsföretag

Genom ägardirektivet kan kommunen ge sitt kommunala bostadsföretag i uppdrag att bidra till bostadsförsörjningen för olika grupper i samhället eller att bygga ett visst antal bostäder under en angiven period. År 2011 trädde en ny lag i kraft, lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Lagen innebär i stora drag att bolagets verksamhet ska bedrivas utifrån affärsmässiga principer med krav på avkastning. Det finns dock fortsatt ett stort handlingsutrymme att kombinera denna affärsmässighet med samhällsansvar och socialt ansvarstagande.

Bostadsförmedling

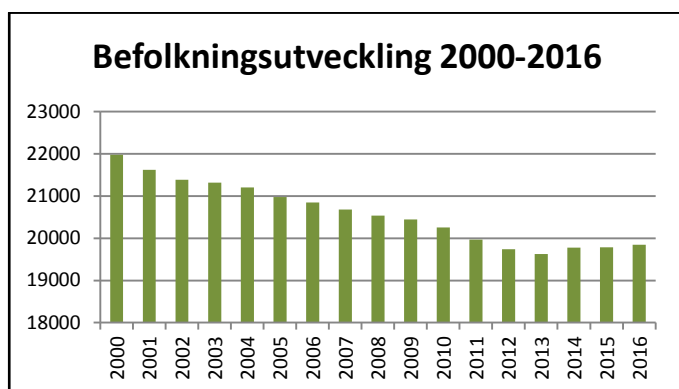
En kommunal bostadsförmedling är en serviceinstans där bostäder från flera fastighetsägare förmedlas. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunen anordna bostadsförmedling om situationen på bostadsmarknaden kräver det och detta kan med fördel ske i samverkan med grannkommunerna. I Sollefteå kommun finns ingen bostadsförmedling.

Hyresgarantier

Kommunen kan ge stöd till hushåll som kan klara kostnaderna för ett eget boende men som trots detta har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Den kommunala hyresgarantin blir en extra säkerhet för hyresvärderna och kan bidra till att den som söker får ett eget hyreskontrakt på en bostad.

5. Analys över bostadsmarknaden

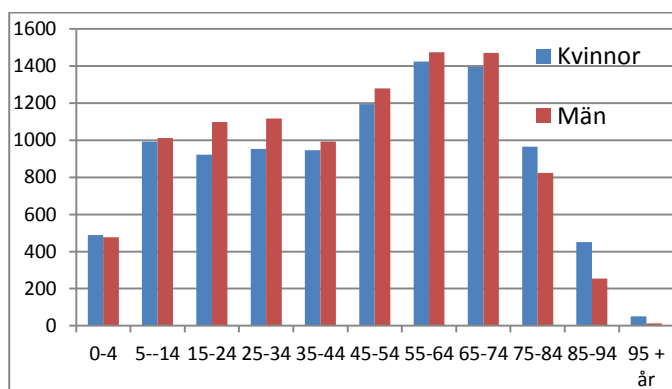
5.1 Befolkningsutveckling

Källa:SCB

Sollefteå kommun har under lång tid haft en negativ befolkningsutveckling. År 2014 vände trenden och har sedan dess fortsatt att utvecklas försiktigt positivt.

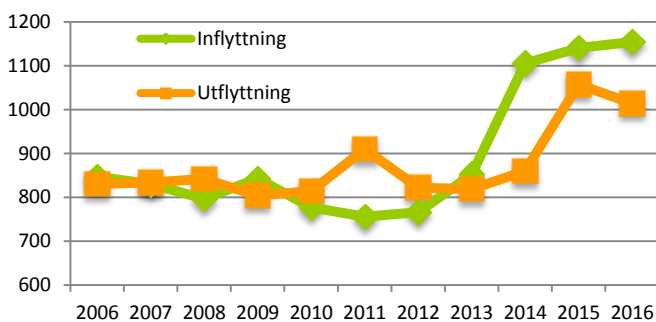
5.2 Åldersfördelning 2016

Källa:SCB

27 % av befolkningen i Sollefteå kommun är 65 år och äldre. 47 % återfinns i åldersintervallet 25 – 64 år. 25 % av befolkningen är 24 år och yngre.

5.3 In- och utflyttning 2006 - 2016

Källa:SCB

En brytpunkt kan ses efter 2013 då inflyttningen varit större än utflyttningen. En stor del av förklaringen kan finnas i det faktum att Sollefteå kommun tagit emot många nyanlända och att många av dessa bosatt sig i kommunen. Av de som flyttar ut ur kommunen utgör nära 40 % av det totala antalet personer mellan 20 och 29 år. Avsaknad av högskola eller universitet på pendlingsavstånd får antas vara en starkt bidragande faktor.

5.4 Hushållens antal och sammansättning 2016

	Antal hushåll	Andel av samtliga hushåll	Antal personer	Andel av samtliga personer
1 person	4 282	43,5	4 282	21,6
2 personer	3 262	33,1	6 524	32,9
3 personer	987	10,0	2 961	14,9
4 personer	820	8,3	3 280	16,5
5 personer	315	3,2	1 575	7,9
6 personer	105	1,1	630	3,2
7 + personer	72	0,7	563	2,8
Uppgift saknas*			31	0,2
Totalt	9 843	100,0	19 846	100,0

*För personer som inte är folkbokförda på en fysisk fastighet kan inte hushåll skapas. Källa: SCB, 2016

Av de totalt 9 843 hushållen är 6 261 småhus med äganderätt. Den största delen, 2 168 småhus, innehas av sammanboende utan barn. Sammanboende med ett barn äger 481 småhus, sammanboende med två barn äger 629 småhus och sammanboende med tre barn äger 299 småhus.

Ensamboende män, upp till 64 år, innehar 635 småhus och ensamboende män över 65 år äger 470 småhus.

Ensamboende kvinnor upp till 64 år äger 288 småhus och ensamboende kvinnor över 65 år äger 539 småhus. Ensamstående kvinnor med barn äger 186 småhus och 117 ensamstående män med barn har småhus.

Övriga hushåll med eller utan barn äger 449 småhus. Övriga hushåll definieras i statistiken som hushåll där det finns flera personer, men som det inte går att bilda någon av hushållstyperna ensamstående utan barn eller sammanboende med barn av.

Den näst största hushållstypen består av hyresrätter i flerbostadshus. Där är hushållsfördelningen:

Hyresrätt i flerbostadshus	2016
Ensamboende kvinnor -64år	295
Ensamboende kvinnor 65- år	400
Ensamboende män -64år	405
Ensamboende män 65- år	138
Ensamstående kvinnor m. barn 0-24år	157
Ensamstående män m. barn 0-24år	17
Sammanboende utan barn	261
Sammanboende med barn 0-24 år, 1 barn	47
Sammanboende med barn 0-24 år, 2 barn	36
Sammanboende med barn 0-24 år, 3+ barn	55
Övriga hushåll med och utan barn	186
Totalt antal hyresrätter	1997

Källa: SCB

Den tredje största hushållstypen består av bostadsrätter i flerbostadshus. Där är hushållsfördelningen:

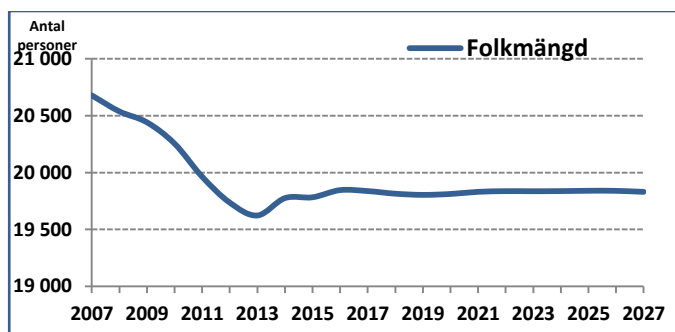
Bostadsrätt i flerbostadshus	2016
Ensamboende kvinnor -64år	145
Ensamboende kvinnor 65- år	187
Ensamboende män -64år	183
Ensamboende män 65- år	68
Ensamstående kvinnor m. barn 0-24år	27
Ensamstående män m. barn 0-24år	6
Sammanboende utan barn	164
Sammanboende med barn 0-24 år, 1 barn	16
Sammanboende med barn 0-24 år, 2 barn	8
Sammanboende med barn 0-24 år, 3+ barn	-
Övriga hushåll med och utan barn	60
Totalt antal bostadsrätter	864

Källa: SCB

5.5 Befolkningsprognos 2017 - 2027

Ålder	31/12											
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
0	205	197	200	202	203	205	206	206	206	205	204	203
1-3	617	638	630	619	616	623	627	630	632	633	631	629
4-5	404	394	415	439	440	428	424	427	429	431	432	433
6	220	214	201	203	220	226	221	214	216	217	218	218
7-15	1 810	1 833	1 855	1 868	1 891	1 928	1 947	1 977	1 974	2 000	1 995	1 996
16-18	641	662	643	653	633	628	645	647	671	652	677	674
19-30	2 455	2 444	2 434	2 386	2 381	2 358	2 333	2 319	2 313	2 322	2 315	2 329
31-44	2 742	2 747	2 784	2 811	2 835	2 889	2 925	2 937	2 936	2 952	2 971	2 980
45-64	5 377	5 281	5 185	5 112	5 016	4 926	4 838	4 788	4 745	4 701	4 661	4 629
65-69	1 450	1 455	1 437	1 446	1 469	1 470	1 470	1 448	1 431	1 386	1 352	1 309
70-74	1 409	1 428	1 429	1 383	1 381	1 340	1 345	1 333	1 342	1 364	1 368	1 370
75-79	996	1 012	1 063	1 136	1 184	1 236	1 255	1 257	1 220	1 220	1 188	1 195
80-84	779	791	780	783	774	800	816	860	923	960	1 005	1 022
85-89	481	473	489	493	499	499	509	506	510	507	528	542
90-w	260	269	270	270	270	276	277	287	289	290	295	302
Summa	19846	19838	19815	19804	19812	19831	19837	19836	19837	19840	19840	19831

Källa: SCB

Källa: SCB

Enligt prognosen kommer folkmängden de närmaste tio åren att vara relativt stabil. Dock kan en viss befolkningsminskning ses hittills under 2017. Befolkningens sammansättning ändras dock där både den yngre och äldre andelen ökar medan gruppen 19-64 år totalt minskar något i antal. Befolkningen väntas öka mest i Sollefteå och Långsele församlingar.

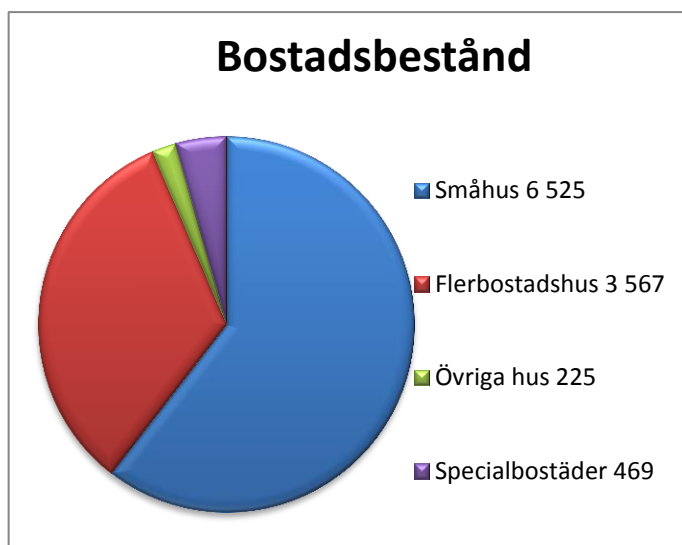
5.6 Befolkningsprognos totalt per församling

Kommunen totalt per församling

Område	31/12											
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Junsele	1338	1337	1337	1338	1340	1340	1338	1334	1332	1330	1328	1326
Ramsele Edsele	1845	1820	1799	1780	1764	1751	1737	1724	1714	1703	1693	1684
Ådalsliden	1059	1050	1042	1038	1034	1031	1029	1027	1025	1023	1022	1021
Resele	533	522	515	505	497	490	485	479	474	469	465	460
Ed	743	741	737	735	732	728	726	721	718	713	709	705
Helgum	770	773	773	773	776	778	780	781	782	784	786	787
Långsele	2471	2482	2492	2501	2516	2524	2536	2544	2551	2557	2560	2562
Graninge	428	430	426	425	423	422	420	419	416	415	413	412
Sollefteå	8626	8678	8695	8717	8738	8774	8797	8821	8841	8868	8891	8907
Multrå-Sånga	1238	1236	1235	1231	1232	1232	1227	1223	1220	1215	1210	1204
Överlännsås	289	292	290	288	288	287	289	291	291	290	291	291
Boteå	477	477	474	473	472	474	473	472	473	473	472	472
Uppgift saknas	29											
Summa	19846	19838	19815	19804	19812	19831	19837	19836	19837	19840	19840	19831

Källa: SCB

5.7 Bostadsbestånd 2016

Källa: SCB

Småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus). I småhus ingår 201 hyreslägenheter.

Flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus.

Övriga hus avser byggnader som inte är avsedda för bostadsändamål, t.ex. byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktion.

Specialbostäder avser bostäder för äldre/funktionsnedsatta, studentbostäder och övriga specialbostäder.

Solatum Hus&Hem AB är Sollefteå kommuns eget bostadsbolag och ägs helt av kommunen. Solatums affärsidé är att erbjuda ett tryggt boende med tillhörande lokaler och kollektiva anordningar. Verksamheten ska kännetecknas av hög kvalitet och kundnära service. Solatum Hus&Hem AB är ett allmännyttigt bostadsföretag som enligt affärsmässiga grunder ska främja bostadsförsörjningen i kommunen. Av ägardirektiven framgår att det allmännyttiga bostadsbolaget har ett särskilt bostadssocialt ansvar vilket också är en nyckelfaktor i arbetet med att motverka hemlöshet och underlätta inträdet på bostadsmarknaden för ekonomiskt svaga hushåll.

Solatums uthyrningsobjekt

Ort	Andel i %	Bostäder					Totalt
		1 RK	2RK	3RK	4RK+	RUM	
Sollefteå	55 %	91	300	125	24	10	551
Långsele	12 %	30	67	19	7		123
Graninge	2 %	2	17				19
Helgum	1 %	9	2	2			13
Ramsele	14 %	41	84	13	3	8	149
Junsele	10 %	20	58	21			99
Näsåker	5 %	4	44	4			52
Undrom	1 %		6				6
Totalt	100%	197	578	184	35	18	1012

Vakansgraden redovisades den 1 maj 2017 och var då mycket låg, 2,5 %. De flesta vakanserna fanns utanför tätorten. Av Solatum Hus&Hems investeringsplan framgår en ambition att inom de fyra kommande åren utöka sitt fastighetsbestånd med omkring 50 lägenheter. Vidare framgår av redovisning att ett intensivt och långsiktigt arbete pågår med att på olika sätt och i olika projekt minska klimatpåverkan.

Av övriga större fastighetsägare kan nämnas Älvtorpet bostäder i Sollefteå AB som har över 300 lägenheter, NSI Invest med 170 lägenheter, Stadskronan som har 121 lägenheter, Stolt fastigheter som har 100 lägenheter och K-konsult med 99 lägenheter. De som valt att redovisa vakansgrad uppger att de inte har några vakanser i sitt bostadsbestånd.

Av de totalt 864 bostadsrätter som finns inom Sollefteå kommun ägs en inte obetydlig andel lägenheter av bostadsrättsföreningar, där HSB och Riksbyggen är de största föreningarna som verkar i kommunen.

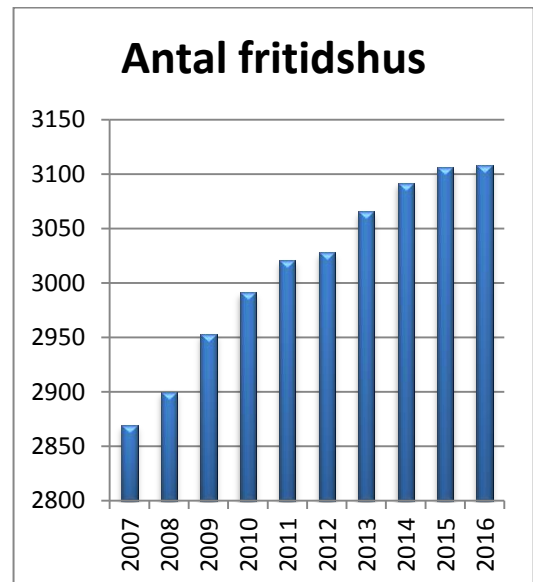
5.8 Antal fritidshus ägda av fysiska personer eller dödsbon

Antal fritidshus är beräknade utifrån Fastighetstaxeringsregistret (FTR) och tidpunkten avser den 1 januari respektive år. Fritidshus definieras som värderingsenheter/taxeringsenheter som saknar folkbokförd befolkning och är taxerade som:

- Småhus på lantbruk (typkod 120),
- Småhusenhet, helårsbostad (typkod 220),
- Småhusenhet, fritidsbostad (typkod 221)
- Småhusenhet, byggnadsvärde under 50 000 kr (typkod 213).

Fr.o.m. 2015 har definitionen av fritidshus ändrats något till följd av Skatteverkets förändring av typkoderna.

Det bör noteras att tomma hus dvs. ”ödehus” som inte används som fritidshus ingår i statistiken.

Källa: SCB

5.9 Bostadsbestånd och bostadsbehov för särskilda grupper

Personer med funktionsnedsättning

Inom funktionsstöd finns totalt 88 bostäder med särskild service för personer som fått beslut om bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen (SOL) eller lagen om särskilt stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Av dessa bostäder är 2 särskilt anpassade för funktionsnedsatta barn och 12 bostäder finns för personer med en socialpsykiatrisk problematik. Dessa boendeplatser finns lokaliserade i Sollefteå centralort, Långsele och Junsele. Därutöver finns ett korttidsboende för barn med ett 20-tal platser. För närvarande är boendebehoven tillgodosedda, dock väntas nya beslut och verksamheten pekar på behov av anpassade bostäder, framför allt för unga vuxna, centralt i Sollefteå där efterfrågan är störst.

Äldre personer

I Sollefteå kommun finns 286 platser i bostäder utformade för äldre. Av dessa utgör 210 platser i form av särskilt boende belägna i Sollefteå, Långsele, Graninge, Rådom, Ramsele, Junsele, Näsåker och Boteå. Av de 286 platserna är 52 platser avsedda för personer med demenssjukdom och 24 platser används för korttidsboende eller växelboende. Det förekommer även att andra platser i särskilt boende vid behov används som korttidsboende. Boendebehovet inom äldreomsorgen bedöms för närvarande vara i balans genom ett flexibelt nyttjande av befintliga platser. Historiken visar dock att förändringar i bostadsbehovet kan ske snabbt.

Trygghetsbostäder, enligt Boverkets definition, finns på den privata marknaden i form av 44 lägenheter som ägs av Vasallen, på Hågestaområdet i Sollefteå. Ett ytterligare trygghetsboende med 8 lägenheter är under uppbyggnad i centrala Sollefteå. Därutöver finns lägenheter i Solatum Hus&Hems bostadsbestånd, som i huvudsak är avsedda för äldre, i form av Solgården i Sollefteå, Dallas i Junsele, Nipgården i Ramsele, samt lägenheter avsedda för äldre i Graningebyn. Någon gemensam definition finns dock inte för dessa bostäder och det finns heller ingen åldersgräns för att få flytta in. Solatum Hus&Hem beskriver själv dessa bostäder som trygghetsboende.

Någon form av mellanboende för äldre har efterfrågats under lång tid liksom mer tillgängliga bostäder där till exempel hiss finns att tillgå.

Barn som boende och barns boendemiljö

Den 31 december 2016 fanns det 3 897 barn under 19 år i kommunen. Enligt FN:s konvention om barns rättigheter har alla barn rätt att växa upp under trygga förhållanden. Barnets bästa förutsätter en god bostad och boendemiljö för en trygg uppväxt. Barns begränsade rörlighet på egen hand och den lokala förankring som oftast gäller barns sociala liv med jämnåriga, familj, barnomsorg, skolgång och organiserad fritid gör att barn är mer knutna till sitt bostadsområde. Det är i sammanhanget viktigt att arbeta förebyggande och se till att rutiner och arbetsätt finns som garanterar att barn inte utsätts för vräkning eller hemlöshet.

Ungdomar 19-25 år

Ungdomar efterfrågar små, billiga lägenheter som en första bostad. Dock påpekar tillfrågade ungdomar att det ska vara en välutrustad lägenhet med riktigt kök och en funktionell bostadsyta. Gruppen ungdomar anser inte att det är svårt att få tag i en första bostad om det inte spelar någon roll var lägenheten är belägen och om man har en fast inkomst men påpekar att kontakter i fastighetsbranschen underlättar. Bostadsområden i staden beskrivs, med ett undantag, som attraktiva och man ser inga tecken på bostadssegregation i hyresbestånden.

Hemmaboende unga vuxna över 25 år

Av statistik från SCB framgår att det i Sollefteå kommun, under 2016, fanns 284 hushåll med hemmavarnade barn över 25 år. Detta kan till del förklaras av att ungdomar som studerar vid högskolor och universitet ibland väljer att vara skrivna på hemorten under studietiden. Vidare kan tillfälliga arbeten på andra orter göra att man väljer att vara skriven hos föräldrarna. Det kan också finnas personer i gruppen som skulle vilja ha ett eget boende men att tillgången på lämpliga mindre bostäder inte är tillräcklig.

Ensamkommande barn

Kommunen har idag ansvar för 99 ensamkommande barn. För närvarande finns platser i HVB och stödboende i kommunen som tillgodoser behovet av boende hos målgruppen. Det kan dock konstateras att många av de ensamkommande barnen är i övre tonåren eller äldre vilket på sikt gör att dessa ungdomar har behov av andra bostäder, t.ex. hyresrätter.

Studerande

För närvarande finns 10 studentbostäder att tillgå nära Gudlav Bilderskolan, i första hand avsedda för skidgymnasiets elever. Därutöver finns ett 50-tal studentbostäder bestående av både rum och lägenheter i Sollefteå.

Nyanlända och kvotflyktingar

Som en konsekvens av den kraftigt ökade flyktingströmmen under 2015 infördes en bosättningslag som ger kommunerna ett obligatoriskt ansvar att ta emot nyanlända med uppehållstillstånd.

Fördelningen av nyanlända sker enligt ett anvisningstal som Migrationsverket, SKL, Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna bestämmer. Till Sollefteå kommer fler nyanlända än de som anvisats. För 2018 har regeringen aviserat att 240 personer kommer att anvisas till Västernorrlands län varav 40 kommer att anvisas till Sollefteå. De svårigheter som visats sig i ett bostadsperspektiv är dels tillgången på bostäder men också att det ibland är svårt att finna större bostäder till stora familjer. Nyanlända som rotat sig på orten men får beslut om kommunplacering i annan kommun kan stanna i kommunen om man finner bostad på egen hand. Detta kräver dock att det finns tillgång till lämpliga bostäder på marknaden.

För de kvotflyktingar som kommer bokar integrationsenheten upp lägenheter men tillgången till bostäder bedöms just nu inte vara helt i balans.

Ekonomiskt och socialt utsatta

Skuldsatta eller långtidsarbetslösa personer som inte får egna kontrakt har det svårt på bostadsmarknaden. Detsamma gäller personer med missbruk eller psykisk sjukdom som till följd av sjukdom har ett beteende som gör det svårt att bo i vanlig lägenhet. Kommunen upprättar sociala bostadskontrakt vid behov och det är 5-10 personer varje år som har behov av ett sådant kontrakt. Kommunen förfogar också över några bostäder för personer som inte kan placeras i vanliga lägenheter. Dessa bostäder bedöms i nuläget vara för få till antalet. I kommunen finns i dagsläget inga ofrivilligt hemlösa.

5.10 Marknadsförutsättningar - Möjligheter och utmaningar

Sollefteå är en kraftfull kommun där människorna står för kraften tillsammans med skogen, vinden och vattnet. Med sitt unika vackra niplandskap erbjuds den friluftsinresserade mängder av möjligheter och upplevelser. Den vackra naturen med dess möjligheter torde vara en av anledningarna till att man väljer att bo kvar eller bosätta sig i kommunen. För den aktive finns vandringsleder, laxfiske, komplett skidanläggning, golfbana med mera. Många kulturella miljöer och sevärdheter finns med till exempel hållristningar i Nämforsen, kulturskolan, bruksmiljöer och museer. I kommunen finns en mångfald av föreningar med ett starkt och engagerat föreningsliv.

Kommunen är stor till ytan. Förutom staden och de fyra tätorterna bor invånarna i en mängd småorter och byar av olika storlekar. Statistiken visar att ca 42 % av kommunens invånare bor i staden, ca 20 % i tätort, ca 8 % i småorter och ca 30 % på landsbygden.

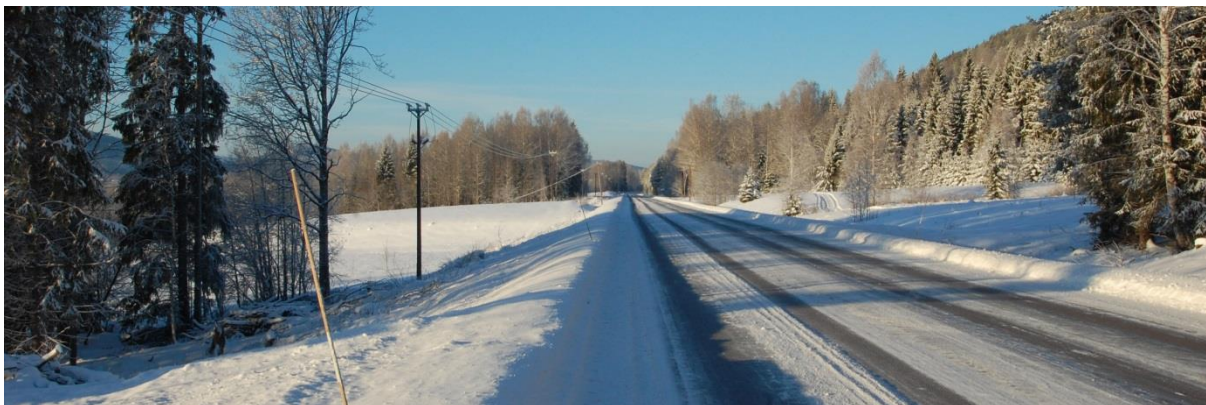
Skogsnäringen är av stor betydelse i kommunen och skapar sysselsättning i många branscher. Skogen bidrar också till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet liksom miljövänliga, klimatsmarta och återvinningsbara produkter.

Kommunen är Sveriges andra kommun sett till vattenkraftsproduktion och Sveriges största vindkraftskommun när det gäller installerad effekt. Detta bidrar till att det har skapas många arbetstillfällen i energibranschen, både direkt hos etablerade energiföretag men framförallt i underleverantörsleden. Den stora tillgången till grön el innebär möjligheter för kommunen att attrahera nya företag inom de så kallade elitens branscherna. Kommunen jobbar aktivt med denna etableringsmöjlighet genom regionala och nationella samarbeten.

Besöksnäringen är en annan bransch i stark framväxt. Målsättningen är att fördubbla antalet arbetstillfällen inom besöksnäringen till år 2025.

Den största offentliga arbetsgivaren är Sollefteå kommun med ca 2000 tillsvidareanställda. Den största privata arbetsgivaren är E.ON kundsupport med 125 anställda. I kommunen finns ca 1000 aktiva företag. 4,6 % av befolkningen är öppet arbetslösa 5,8 % är sökande i program med aktivitetsstöd. Av statistik från 2015 framgår att 898 personer pendlar in till kommunen för att arbeta medan 1231 personer pendlar ut från kommunen. Av de som arbetspendlar ut ur kommunen pendlar de flesta till Kramfors följt av Sundsvall och Härnösand.

Sammantaget råder det arbetskraftsbrist inom såväl offentlig som privat sektor i kommunen. För att lösa detta behöver fler flytta in till kommunen alternativt att de som bor i kommunen väljer att utbilda sig och införskaffa den kompetens som efterfrågas. Kommunen har olika regionala och lokala samarbeten med näringslivet, länsstyrelsen och arbetsförmedlingen för att bättre kunna matcha behovet av arbetskraft.

I kommunen finns ett omfattande, väl utbyggt vägnät. Vägarna är en viktig förutsättning för boende, verksamma och besökare när det gäller möjligheten till arbets- och studiependling, godstransporter, fritidsresor, resor för besöksnäring samt näringslivets utveckling. Då vägnätet är avgörande för transportmöjligheten i kommunen är det viktigt att drift och underhåll fungerar tillfredsställande.

Utbudet av kollektivtrafik i staden utgörs av bussförbindelser som trafikeras enligt fast tidtabell. Turerna går inte på lördagar och inte heller i juli månad. Landsbygdstrafiken baseras på skolresor men möjliggör viss arbetspendling och serviceresor. Som komplement till landsbygdstrafiken finns linjestyrd anropsstyrd trafik som kan beställas, övrig anropsstyrd trafik är under utredning. Järnväg för persontrafik saknas till kommuncentra, närmaste järnvägsstation för persontrafik är Västeråsby och Kramfors resecentrum. Till Kramfors resecentrum finns bussförbindelser dagtid. I relativ närhet finns flygplatser i Kramfors, Örnsköldsvik och Sundsvall. Från och med november 2019 ingår Höga kusten Airport i den grupp flygplatser som omfattas av trafikplikt, vilket ger förutsättningar för en utveckling av flygplatsen.

Kommunens målsättning är att 90 % av befolkningen bör ha tillgång till bredbandstjänster om minst 100 Mbit år 2020 och Sollefteå kommun arbetar aktivt för att förbättra tillgängligheten till fasta och mobila telekommunikationstjänster. Kommunen är stor till ytan, vilket innebär att det är tids- och kostnadskrävande att etablera en heltäckande IT-infrastruktur. Strategin för att uppnå målet är att genom den egna kommunala verksamheten bygga, äga och driva ett öppet konkurrensneutralt fibernät.

Under 2016 köptes 140 villor, rad- eller kedjehus i Sollefteå kommun, enligt statistik från SCB. Medelpriset för dessa var 476 000 kr. Priserna indikerar att boendekostnaderna är låga i kommunen. Tillfrågade mäklare ger lite olika bilder av vad som efterfrågas. Läget är viktigt med närhet till vatten eller centralt men ändå enskilt. I de mer glesbebyggda områdena har de låga priserna attraherat köpare av permanentbostäder för fritidsboende. Efterfrågan på bostäder upplevs som lägre än tidigare och det tar lite längre tid att sälja. Vidare påtalas att äldre personer vill flytta, främst till lägenhet. En mäklare anser inte att någon specifik grupp av köpare kan utpekas utan består av en blandning av barnfamiljer, medelålders och äldre. Attraktiva objekt är större bostadsrätter med hiss och småhus som är färdigrenoverade och dessa objekt är få till antal.

Sollefteå kommun har skolor nära de unga elevernas bostadsort vilket bidrar till en trygg uppväxt- och livsmiljö. Grundskolans digitaliseringsprocess är långt gången och har rönt nationell uppmärksamhet. På gymnasienivå finns högskoleförberedande program och yrkesprogram där t.ex. naturbruksprogrammet och fordonsprogrammet lockar elever från andra kommuner. Därutöver finns skid- och skidskyttegymnasium med riksintag. Utbildningen är attraktiv, inte minst för sin förmåga att fostra elitskidåkare. Av den vuxna befolkningen har 22,94 % eftergymnasial utbildning medan 25,57 % endast har grundskoleutbildning. Högskola eller universitet saknas men vissa eftergymnasiala yrkesutbildningar och högskoleutbildningar på distans kan genomföras via Reveljen.

I den kommunala planberedskapen finns detaljplaner för möjligt byggande av bostäder på olika platser i kommunen. Många av planerna är småskaliga och föråldrade och har behov av att moderniseras, alternativt upphävas, för att områdesvis arbeta mer med helheter och attraktiva miljöer. Dock finns ett flertal färdiga och byggklara tomter för försäljning i flera av tätorterna. Möjlighet till byggande förutsätter också en effektiv lantmäteriverksamhet i linje med regeringens målsättning för lantmäteriverksamheten.

I kommunen finns en antagen detaljplan som möjliggör nya etableringar som är energi och ytkrävande. Om en etablering kommer till stånd och hur många arbetstillfällen den i så fall skulle innebära, synliggör behovet av att arbeta kontinuerligt och strategiskt med att utreda nya möjliga områden för bostäder, etableringar, skolor m.m. Även strategiska markförvärv skulle kunna vara en framgångsfaktor för att sammanhållet kunna föregå utvecklingen i ett visst område.

Kommunen står också inför andra utmaningar. På flera ställen finns tomma fastigheter, villor och lokaler där vissa förfaller och skapar en mindre attraktiv bild av kommunen. Ras- och skredrisken är också hög i kommunen vilket alltid behöver analyseras i frågor som rör byggande och boende. I frågor om byggande och boende behöver även klimatförändringar och extremvädereffekter analyseras.

6. Kommunens ställningstaganden och planerade insatser

Den sammanfattande analysen pekar på behov av att säkra tillgången till boende för särskilda boendegrupper. Bostadssegregation ska motverkas.

Vidare framgår att den vanligaste boendeformen i Sollefteå kommun är småhus och att den allra största andelen ägs av sammanboende utan barn. Här finns skäl att fundera över hur flyttkedjor kan stimuleras.

Den näst största hushållstypen består av hyresrätter i flerbostadshus där en hög andel av de boende är ensamstående. Det framgår också att det idag finns ett behov av fler hyresrätter, då främst i centralorten. Nyanlända som anvisas till kommunen efterfrågar i första hand hyresrätter och ungdomar efterfrågar små, funktionella och billiga hyresrätter. Fler hyresrätter ger också möjlighet till ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Det planerade byggandet på badhustomten i centrala Sollefteå pekar i första hand ut en något äldre målgrupp där behov och önskemål finns av att sälja sitt hus till förmån för en tillvaro utan det praktiska arbetet ett hus medför. Lägenhetsbyggandet kan således på ett positivt sätt bidra till önskvärda flyttkedjor.

I landet som helhet är 20 % av befolkningen över 65 år medan samma åldersgrupp utgör 27 % av befolkningen i kommunen. Äldre efterfrågar mellanboendeformer med god tillgänglighet och det behöver säkerställas att tillgången på sådana bostäder är god i hela kommunen.

För att möta framtida behov behöver kommunen strategiskt se över möjliga markförvärv i attraktiva områden och arbeta med nya detaljplaner som i högre grad antar ett helhetsperspektiv som tar hänsyn till hela boendemiljön, hållbarhetsfrågor och horisontella faktorer. Vidare behöver vissa av nuvarande detaljplaner på sikt revideras och moderniseras.

Då attraktiva lägen för boende efterfrågas, tillsammans med det faktum att människor i dag ofta anser att läget är viktigast vid val av bostad, bör också boende och byggande på landsbygden stimuleras. Ytterligare landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har efterfrågats av kommunmedborgarna och bör därför utredas vidare.

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet behöver tydligare integreras i frågor om byggande och boende för att bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Det kan finnas skäl inför revidering av programmet eller vid utformandet av ett nytt bostadsförsörjningsprogram att göra en djupare analys av vilka förutsättningar som skulle attrahera människor att aktivt välja att bo i Sollefteå kommun. Det kan också vara av intresse att komplettera en sådan analys med vilka personer kommunen vill attrahera.

Fastställda åtgärder som beslutas i bostadsförsörjningsprogrammet ska hanteras och prioriteras i budgetprocessen.

6.1 Mål för bostadsförsörjning och planerade åtgärder

- A. Ca 100 nya lägenheter ska byggas före år 2027

- B. Boende för särskilda grupper ska utvecklas och säkras på sikt
 - 1) Unga vuxnas möjlighet till egna boendekontrakt ska öka
 - 2) Barns rätt till en god och trygg boendemiljö ska säkras
 - 3) Nyanländas möjligheter till etablering på bostadsmarknaden ska underlättas
 - 4) Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden ska motverkas
 - 5) Behovet av särskilda boendeformer för äldre och funktionsnedsatta ska säkerställas

- C. Boende och byggande på landsbygden ska stimuleras

- D. Tillgång till anpassade bostäder för äldre, t.ex. trygghetsboenden, ska möta behoven i kommunen senast 2027

- E. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet ska integreras i frågor om byggande och boende

6.2 Åtgärdsprogram

A. Ca 100 nya lägenheter ska byggas före år 2027

- Förutsättningar för byggande av nya lägenheter ska skapas genom god mark- och planberedskap. Ansvar: Verksamhet tillväxt
- Kommunen fortsätter att vara en aktiv aktör i påbörjat arbete med byggande på badhustomten. Ansvar: Verksamhet fastigheter
- Hågestaområdet ska marknadsföras som lämpligt för bostadsbyggande. Ansvar: KS
- En markpolicy ska tas fram och behovet av strategiska markförvärv ses över. Ansvar: Verksamhet tillväxt

B. Boende för särskilda grupper ska utvecklas och säkras på sikt

1) Unga vuxnas möjlighet till egna kontrakt ska öka

- Möjlighet till förtätning eller vid behov delning av större lägenheter i befintliga bostadsområden ses över. Ansvar: Solatum Hus&Hem AB
- Särskild anvisning ska upprättas för arbetsgång i de fall en barnfamilj riskerar vräkning. Ansvar: Verksamhet arbetsmarknad och integration tillsammans med Solatum Hus&Hem AB

- Den fysiska miljön i närhet till flerfamiljhus ska främja barns behov av lek och rörelse. Ansvar: Verksamhet tillväxt och Solatum Hus&Hem AB

3) Nyanländas möjligheter till etablering på bostadsmarknaden ska underlättas

- Möjlighet till förtätning i befintliga bostadsområden ses över. Ansvar: Solatum Hus&Hem AB
- Anvisning ska upprättas för tydlig arbetsgång och ansvarsförhållanden när bostadsproblem uppstår hos målgruppen. Ansvar: Verksamhet arbetsmarknad och integration och Solatum Hus&Hem AB

4) Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden ska motverkas

- Behovet av bostäder för målgruppen ska vara uppfyllt senast 2020. Ansvar: Verksamhet fastigheter
- Anvisning ska upprättas för tydlig arbetsgång och ansvarsförhållanden när bostadsproblem uppstår hos målgruppen. Ansvar: Individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd och Solatum Hus&Hem AB
- Möjligheten för målgruppen att nå egna kontrakt ska öka. Ansvar: Verksamhet arbetsmarknad och integration och Solatum Hus&Hem AB

5) Behovet av särskilda boendeformer för äldre och funktionsnedsatta ska säkerställas

- Årlig analys av behov och tillgång av särskilda boendeformer för äldre och funktionsnedsatta ska ske i samband med att uppgifter till bostadsmarknadsenkäten lämnas. Vid analys bör även andra befolkningsprognoser användas. Ansvar: Verksamhet funktionsstöd respektive äldreomsorg

C. Boende och byggande på landsbygden ska stimuleras

- Landsbygdsprogram ska enligt översiktsplanen tas fram under mandatperioden.
Ansvar: Verksamhet tillväxt
- Detaljplaner för de LIS-områden som utpekats i översiktsplanen tas fram.
Ansvar: Verksamhet tillväxt
- Ytterligare LIS-områden ska utredas. Ansvar: Verksamhet tillväxt
- LIS-områden som särskilt gynnar fastboende ska utredas. Ansvar: Verksamhet tillväxt
- Fortsatt påverkan, på regionalt och nationellt plan, för att få gehör för betydelsen av landsbygdslån. Ansvar: KS
- Kommunalägda attraktiva tomter, utanför LIS-områden, ska identifieras.
Ansvar: Verksamhet tillväxt
- Möjlighet till nedsättning eller eftergift av kommunala tomtpriser ska ses över.
Ansvar: KS

D. Anpassade boenden för äldre, t.ex. trygghetsboende, ska finnas i tätorterna senast 2027

- Befintliga fastighetsbestånd i kommunen som kan anpassas till bostäder med bra tillgänglighet för äldre ska identifieras. Ansvar: KS och Solatum Hus&Hem AB
- Bostäder avsedda för äldre ska definieras och beskrivas.
Ansvar: Verksamhet äldreomsorg och Solatum Hus&Hem AB
- Sollefteå kommun ställer sig positiv till anpassade bostäder för äldre i hela kommunen, såväl i den kommunala verksamheten som privata boendeanternativ. Ansvar: KS
- Dialog om utbud och efterfrågan av bostäder för äldre ska genomföras årligen med de fastighetsägare som tillhandahåller sådana bostäder. Ansvar: KS
- Regeringens aviserade arbete med att utreda nya mellanboendeformer för äldre ska följas och bevakas. Ansvar: Verksamhet äldreomsorg

E. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet ska integreras i frågor om byggande och boende

- Vid ny- och ombyggnation uppmuntrar kommunen ett miljövänligt och energieffektivt byggande med långsiktigt hållbara material. Byggande av trähus uppmuntras vid nyproduktion. Ansvar: KS
- Pågående energiprojekt ska fortsätta hos Solatum Hus&Hem.
Ansvar: Solatum Hus&Hem AB
- Projektarbete för utveckling av bredbandsbulerbyar ska fortsätta.
Ansvar: KS och Solatum Hus&Hem AB
- Folkhälsosamordnare, hållbarhetsstrateg, energirådgivare och ansvarig för jämställdhetsfrågor bör nyttjas som resurser i frågor om byggande och boende.
Ansvar: KS
- Intresseorganisationer, rådgivande organ och socialtjänst ska involveras och ges möjlighet att lämna synpunkter i frågor om byggande och boende. Ansvar: KS

6.3 Samverkan och delaktighet

I samband med framtagandet av Sollefteå kommuns översiktsplan genomfördes många medborgardialoger och synpunkter inhämtades från såväl enskilda medborgare som myndigheter, angränsande kommuner, föreningar och politiska partier. Då hela samrådsförandet genomfördes under 2016 har inkomna synpunkter också varit till gagn i framtagandet av bostadsförsörjningsprogrammet där hänsyn tagits till för området relevanta synpunkter och arbetats in i programmet.

Förslag till bostadsförsörjningsprogrammet har vidare skickats ut för möjlighet till yttrande till länsstyrelsen Västernorrland, Region Västernorrland, Kramfors kommun, Ragunda kommun och Strömsunds kommun. Intresserade fastighetsägare har deltagit i processen, dels via ett särskilt informationsmöte samt genom möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på upprättat förslag.

Kommunala pensionärsrådet, handikapprådet och ungdomsdelegationen har fått information och getts möjlighet att lämna synpunkter.

I den kommunala organisationen har samtliga verksamheter samt det kommunala bostadsföretaget Solatum Hus&Hem AB medverkat i framtagandet av bostadsförsörjningsprogrammet.

6.4 Uppföljning

I samband med årsredovisning åligger det samtliga verksamheter att redovisa status, för de åtgärder man ansvarar för, med utgångspunkt i bostadsförsörjningsprogrammet.

Bostadsförsörjningsprogrammet i sin helhet ska aktualiseras inför varje ny mandatperiod och vid behov revideras.

I de fall en större nyetablering skulle bli aktuell i kommunen bör programmet aktualiseras.

Bilaga 1. Åtgärdsprogram med tidsaspekter

Åtgärd	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
A 100 nya lägenheter ska byggas före 2027										
- Förutsättningar ska skapas genom god mark- och planberedskap	Fortlöpande	→								
- Kommunen fortsätter vara en aktiv aktör gällande byggande på badhustomten	-----									
- Marknadsföring av Hågestaområdet	Fortlöpande	→								
- Markpolicy tas fram, behov av strategiska markförvärv ses över	-----									
B Boende för särskilda grupper ska utvecklas och säkras på sikt										
1. Unga vuxnas möjlighet till egna kontrakt ska öka										
- Förtätning eller delning av större lägenheter ses över	Fortlöpande	→								
2. Barns rätt till en god och trygg boendemiljö ska säkras										
- Anvisning upprättas för arbetsgång där barnfamilj riskerar vräkning	-----									
- Fysisk miljö i närhet till flerfamiljshus ska främja barns behov av lek och rörelse	Fortlöpande	→								
3. Nyanländas möjlighet till etablering på bostadsmarknaden ska underlättas										
- Möjlig förtätning i befintliga bostadsbestånd ses över	Fortlöpande	→								
- Anvisning upprättas som tydliggör arbetsgång när problem uppstår hos målgruppen	-----									
4. Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden ska motverkas										
- Målgruppens behov ska vara tillgodosedda senast 2020	-----									
- Anvisning upprättas som tydliggör arbetsgång när problem uppstår hos målgruppen	-----									
- Möjligheten för målgruppen att nå egna kontrakt ska öka	Fortlöpande	→								
5. Behovet av särskilda boendeformer för äldre och funktionsnedsatta ska säkerställas										
- Årlig analys i samband med bostadsmarknadsenkäten	Fortlöpande	→								
C Boende och byggande på landsbygden ska stimuleras										
- Landsbygdsprogram tas fram enligt ÖP	-----									
- Kommunägda tomter utanför identifierade LIS-områden ska identifieras	-----									
- Detaljplaner för de LIS-områden som utpekats i ÖP tas fram	-----									
- Ytterligare LIS-områden ska utredas	Fortlöpande	→								
- Fortsatt påverkan, på nationellt och regionalt plan, för att få gehör för betydelsen av landsbygdslån	Fortlöpande	→								
- Möjlighet till nedsättning eller eftergift av kommunala tomtpriser ska ses över	-----									
- LIS-områden som särskilt gynnar fastboende ska utredas	-----									

Bilaga 2. Kommunkarta

